

Kuzey Amerika

Aylık Bülteni

Eylül 2018

Kuzey Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeleri Yönetici Özeti

ABD Çalışma Bakanlığı, Eylül ayı tarım dışı istihdam verilerini açıkladı. Eylül ayında istihdam rakamları 134 bin artarak işsizlik verileri %3,7'nin altına geriledi. Amerikan ekonomisinde uzun süredir iyi gelen istihdam rakamları akabinde, işsizlik rakamı son 49 yılın en düşük seviyesine geriledi. Bunun yanında maaşlarda da sağlıklı ve sürekli bir artış gözleniyor. Yıllık maaş artışları ortalama %2,8 düzeyinde.

Eylül ayının ilk iş gününde, ABD'de 250 bin kişiyi istihdam eden Amazon şirketi, saatlik asgari ücreti kendi şirketi için 11 dolardan 15 dolara yükselttiğini duyurdu. Bu hamlenin ABD'deki diğer şirketleri de etkilemesi bekleniyor.

ABD Başkanı Donald Trump'ın en büyük projelerinden vergi indirimleri ve teşvikler de sonuçlarını vermeye başladı. Söz konusu projelerin ekonomide yarattığı ivmeyle yılın başında beklenen %2,4 büyümeye tahmini %2,9'a çıkışmış durumda. Söz konusu artışlar ABD'de tahvil piyasasını da etkiledi. 10 yıllık ABD tahvil faizleri % 3,2 ve yıl sonuna kadar %3,5'lerin üzerine çıkması bekleniyor. Gelinen bu rakamlar da son 7 yılın zirvesini gösteriyor.

ABD Dolarının değer kazanması başta Türkiye olmak üzere gelişen ülkeler üzerinde ciddi bir sorun oluşturuyor. FED'in uyguladığı faiz artışı ve bu artışın doğrudan etkilediği, ABD Dolarının ABD dışında alınıp satılırken kullanılan gösterge niteliğindeki faiz oranı olan LIBOR'un yükselmesi gelişmekte olan ülkelerde baskı yaratıyor. ABD'de yükselen faizler, gelişmekte olan ekonomilerdeki dolar cinsi tahvillere sert satışlar getirebilir.

Başkan Trump, Çin'den ithal edilen 200 milyar dolarlık ürüne daha 24 Eylül'den itibaren yüzde 10 gümrük vergisi uygulamaya başladığını bildirdi. Trump, yıl sonuna kadar yüzde 10 seviyesinde kalacak tarifelerin, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yüzde 25'e yükseleceğini belirtti. Başkan Trump, "ticaret savaşının" büyümesine neden olacağı değerlendirilen açıklamasında, Çin'in misillemeye gitmesi durumunda yaklaşık 267 milyar Dolarlık Çin menşeli ürünün daha üçüncü tarife paketinin yürürlüğe gireceğini vurguladı.

ABD'nin Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcisi Nikki Haley'in görevinden istifa ettiği bildirildi. Başkan Trump ile birlikte düzenlenen Beyaz Saray'daki ortak basın toplantısında istifası duyurulan Haley'in yıl sonuna kadar BM'deki görevinden ayrılaceği belirtildi. Başkan Trump, Haley'in görev yaptığı 2 yıl boyunca ABD'nin daha fazla saygı gördüğünü belirtirken, yeni atanacak temsilcinin birkaç hafta içerisinde açıklanacağını duyurdu.

T.C. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Türkiye ve ABD silahlı kuvvetleri arasında, Suriye'ye ilişkin ortak eğitim faaliyetlerine başladıklarını duyurdu. Söz konusu eğitimlerin tamamlanmasını takiben, Münbiç'te müsterek birleşik devriye faaliyetlerine başlayacaklarını belirtti.

Kanada

Kanada ile ABD Ticaret Anlaşması Konusunda Uzlaştı

ABD ve Kanada, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA) yerine yeni bir anlaşma oluşturma kararı aldı.

ABD Başkanı Donald Trump'in "yeterince adil olmadığı" için değiştirme kararı aldığı 24 yıllık NAFTA anlaşması yerine yapılacak yeni anlaşmaya ise "ABD-Meksika-Kanada Anlaşması (USMCA)" adı verildi.

ABD Ticaret Temsilcisi Robert Lighthizer ve Kanada Dışişleri Bakanı Chrystia Freeland'in yaptığı ortak açıklamada anlaşmanın orta sınıfı güçlendireceği, yüksek maaşlı ve iyi şartları olan işlere olanak sağlayacağı ve Kuzey Amerika'da yaşayan yarı milyar insana yeni fırsatlar oluşturacağı yer aldı.

Yeni anlaşmanın Kasım ayına kadar üye ülkelerin liderleri tarafından imzalanıp Kongre'ye sunulacağı belirtildi. Trump yönetiminden bir yetkili, anlaşmanın ABD'nin "Kanada ve Meksika ile olan ilişkilerini yeniden dengeleyeceğini" ve dijital ticaret ve fikri mülkiyete ilişkin maddeler eklenerek NAFTA'nın güncelleneceğini söyledi.

Kaynak: <https://www.nytimes.com/2018/10/01/business/trump-nafta-usmca-differences.html>

Kanada'nın İkinci Çeyrek Uluslararası Net Yatırım Pozisyonu İstatistikleri Açıklandı

Kanada İstatistik Kurumu tarafından yapılan açıklamada, yılın ikinci çeyreğindeki cari açığın finansmanı için 10,4 milyar ABD Doları değerinde borçlanma nedeniyle net yabancı varlık pozisyonunun 15,1 milyar ABD Doları azalarak 518,7 milyar ABD Dolarına gerilediği, bu süre zarfında ABD Borsası %2,9, Avrupa Borsası ise %1 yükselirken Kanada Borsası'nın %5,9 yükseldiği bunun da uluslararası yükümlülüklerin uluslararası varlıklardan daha fazla artmasına sebep olduğu belirtildi.

Kaynak: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/dailyquotidien/180913/dq180913a-eng.htm?CMP=mstatcan>

İzmir'den Toronto'ya Hizmet Verilecek

Progroup Uluslararası Danışmanlık ve World 17 Kanada şirketleri, "Turquality Danışmanlığı" için işbirliği yaptı. İki şirketin iş birliği ile faaliyete başlayan Kanada-

Toronto şubesinin açılmasının ardından, 15 Eylül 2018 tarihinde İzmir şubesinin açılışı gerçekleşti.

"Turquality Danışmanlığı" çalışmalarını küresel arenaya taşıdıklarını açıklayan Progroup Uluslararası Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Salim Çam, önemizdeki günlerde; gıda, tekstil, turizm, inşaat, mobilya gibi sektörlerden bir grup Türk iş insanının, Toronto'ya götürerek ihracat ile iş birliği fırsatlarının sağlanmasına öncülük edeceklerini söyledi.

Kaynak: Dünya Gazetesi

ABD

ABD'de ÜFE, 1,5 Yılın İlk Düşüşünü Kaydetti

ABD Çalışma Bakanlığı raporuna göre, ÜFE, Ağustos ayında önceki aya kıyasla %0,1 azaldı. Şubat 2017'den bu yana ilk kez gerileyen endekse ilişkin bekleni %0,2 artış yönündeydi. Aynı dönemde, yıllık ÜFE de %2,8'e inerek %3,2 seviyesindeki piyasa beklentisinin altında kaldı. Endeks, Temmuz ayında yıllık bazda yüzde 3,3'e çıkmıştı.

Raporda, üretici fiyatlarının Ağustos ayında beklenmedik şekilde gerilemesinde ticaret ve taşımacılık maliyetleri ve gıda fiyatlarının düşmesinin belirleyici olduğu kaydedildi. Verilere göre, ülkede ticaret hizmetleri %0,9, taşımacılık hizmetleri %0,6 ve gıda fiyatları %0,6 ucuzladı. Enerji fiyatları ise Ağustos ayında %0,4 artış gösterdi.

Kaynak: <https://www.cnbc.com/2018/09/12/us-producer-price-index-down-0point1percent-in-aug-vs-0point2percent-increase-expected.html>

ABD'de Sanayi Üretimi Yükselişini Sürdürüdü

ABD'de sanayi üretimi, Ağustos ayında %0,4 artarak beklentiyi geride bıraktı ve yükselişini üçüncü aya taşıdı. ABD Merkez Bankası raporuna göre, ülkede sanayi üretimi, Ağustos ayında önceki aya kıyasla %0,4 arttı. Son 3 aydır yükseliş eğilimini sürdürken veriye ilişkin piyasa beklentisi %0,3 artış olarak öngörülmüştü. Ağustos ayı imalat sanayi üretimi ise %0,2 genişleyerek %0,3 seviyesindeki beklentinin altında açıklandı. Aynı dönemde, kapasite kullanım oranının %77,9'dan %78,1'e yükseldiği bildirildi. Söz konusu verinin %78,2'ye çıkması bekleniyordu.

Kaynak: Dünya Gazetesi

AB ve ABD Ticari Konuları Görüştü

Avrupa Birliği (AB) ve ABD aralarındaki ticari sorunları çözmek adına üst düzey görüşmelerde bulundu. AB Komisyonu Ticaretten Sorumlu Üyesi Cecilia Malmström ve ABD Ticaret Temsilcisi Robert Lighthizer, Brüksel'de bir araya gelerek trans-atlantik ticari ilişkilerde yaşanan uzlaşmazlıklar ele aldı.

Malmström, toplantı sonrası yaptığı açıklamada, karşılıklı mevcut ticari konularda ilerleme sağlamayı ve kısa ve orta vadeden öncelikleri ele aldığıını bildirdi. Bu ay içerisinde tekrar bir araya gelme kararını verildiğini belirten Malmström, gelecek ay da teknik heyetler arasında toplantı yapılacağını kaydetti.

ABD Başkanı Donald Trump ile AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker, Temmuz ayındaki görüşmelerinde ticari uzlaşmazlıkların müzakere edilerek çözülmesi konusunda anlaşma sağlamıştı. Taraflar, karşılıklı ticareti kolaylaştırmak üzere diyalog yürütülmesinde mutabık kalmıştı.

Kaynak: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/eu-us-expect-early-results-in-trade-talks-to-ease-tensions/>

ABD'li Teknoloji Devleri 100 Milyar ABD Doları Değer Kaybetti

New York borsasında işlem gören Apple ve Amazon'un hisseleri 4 işlem gününde %4'ün üzerinde düşüş yaşarken, bu şirketlerin toplam piyasa değerindeki kayıp da yaklaşık 100 milyar ABD Doları oldu. Apple'ın piyasa değeri 1,1 trilyon dolardan 1,05 trilyon dolara gerilerken, Amazon'un piyasa değeri ise 994,7 milyar dolardan 945,7 milyar dolara kadar geriledi.

Böylece, dünyanın en değerli iki şirketi konumunda bulunan Apple ve Amazon'un piyasa değerindeki toplam kayıp son 4 işlem gününde 99 milyar Dolar oldu. Piyasa değeri 2 Ağustos'ta 1 trilyon Dolara yükselen Apple tarihte bu seviyeye ulaşan ilk şirket olurken, Amazon'un piyasa değeri ise kaç gün sonra bu seviyeye ulaşmıştır.

Kaynak: <https://www.msn.com/en-us/money/topstocks/apple-and-amazon-have-lost-100-billion-in-market-value-in-just-4-days/ar-BBN9Frf>

Alibaba'nın Kurucusu '1 Milyon Kişiye İstihdam' Sözünü Geri Aldı

Çinli e-ticaret devi Alibaba'nın kurucusu Jack Ma, ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının, ABD'de 1 milyon kişiyi istihdam edeceği yönündeki taahhüdünü ortadan kaldırdığını söyledi.

Alibaba'nın kurucusu Jack Ma, iki yıl önce bir araya geldiği ABD Başkanı Donald Trump'a verdiği, ABD'de 1 milyon kişiyi istihdam sözünü geri aldı.

ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının, sözünü tutabilmesini imkansız kıldığını kaydeden Jack Ma, "ABD ile Çin arasındaki ticaret anlaşmasını öngörememiştim. Şimdiki durum, o zamanki koşulları yok etti." ifadesini kullandı. Jack Ma ayrıca, ticaret savaşının 20 yıl sürebileceğini belirterek, insanlara buna göre hazırlık yapmaları uyarısında bulundu.

Kaynak: <https://www.telegraph.co.uk/technology/2018/09/19/ja-ma-makes-u-turn-million-jobs-american-pledge/>

ABD'li Marsh&McLennan İngiliz JLT'yi Satın Alacaklarını Açıkladı

Müşterilerine risk, strateji ve insan kaynakları alanlarında danışmanlık ve çözümler sunan küresel profesyonel hizmetler firması Marsh&McLennan Şirketler Grubu, İngiliz rakibi Jardine Lloyd Thompson'ı (JLT) 5,7 milyar dolar karşılığında satın alma anlaşması imzaladı.

2019'da tamamlanması beklenen satın alma ile birlikte Marsh&McLennan Şirketler Grubu, kapsama alanını genişleterek daha hızlı büyuyen sigorta alanlarına odaklanmayı hedefliyor.

Konuya ilgili açıklama yapan Marsh&McLennan Şirketler Grubu Başkanı ve CEO'su Dan Glaser söz konusu satın alma için, "Şirketlerimiz arasında var olan tamamlayıcı uyum, müşterilerimize istisnai hizmetler sunmak ve çalışanlarımız için fırsatlar yaratmak açısından önemli bir platform oluşturacak." açıklamasında bulundu.

Kaynak: <https://www.reuters.com/article/us-jlt-m-a-marsh-mclennan/marsh-mclennan-to-buy-uk-broker-jlt-for-5-7-billion-idUSKCN1LY0Q5>

Moody's, ABD'nin Çin'e Uyguladığı Gümrük Vergilerinin İki Ülke İçin de Olumsuz Sonuçları Olduğunu Açıkladı

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından yapılan açıklamada, "Tarifeler hem Çin hem de ABD'nin farklı sektörlerindeki firmalar için negatif kredi anlamına geliyor." ifadesine yer verildi.

Çin ihraç mallarının artan yerel değeri göz önüne alındığında ticaret tarifelerinin ülkede hedeflenen sektörlerin ötesine yayılabeceğine işaret edilen açıklamada, ABD'de ise ürünlerinin önemli kısmını Çin'den temin eden şirketlerin tarifelerden zarar göreceği vurgulandı.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Moody's Makroekonomik Yönetim Kurulu Başkanı Elena Duggar, "Çin'in yerel tedarik zincirleri, ABD'nin Çin'e uyguladığı ek yüzde 10'luk tarifelerin Çin ekonomisi ve özel endüstri sektörleri üzerindeki etkisini artıracak." yorumunda bulundu.

Duggar, "ABD'nin ek gümrük tarifeleri, Amerikalı mobilya ve ev eşyaları perakende şirketleri için kredi açısından olumsuz; çünkü geçen sene bunların ithalatının yarısından fazlası Çin'den gerçekleşti." ifadesini kullandı.

Kaynak: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china/china-vows-to-hit-back-over-u-s-proposal-for-fresh-tariffs-idUSKBN1K1074>

ABD'nin En Çok Petrol İhraç Ettiği Ülke Çin Oldu

ABD, yılın ilk 6 ayında ham petrol ihracatının %21'ini Çin'e yaptı. ABD Enerji Enformasyon İdaresinden yapılan açıklamada, yılın Ocak-Haziran döneminde ABD'nin en çok ham petrol sattığı ülkelerin başında Çin'in geldiği belirtildi.

Bu dönemde ABD'nin toplam ham petrol ihracatının günlük ortalama 1,8 milyon varil olduğu, bu miktarın günlük ortalama 376 bin varilinin Çin'e gittiği ifade edildi. Ülkenin söz konusu dönemdeki ham petrol ihracatında ikinci sırada Kanada'nın yer aldığı, ilk 6 ayda bu ülkeye günlük ortalama 334 bin varil ham petrol satıldığı kaydedildi.

Kaynak: Dünya Gazetesi

General Motors ile Honda Arasında İnsansız Araç İşbirliği

Honda firması General Motors'un insansız araçlar üzerine çalışan firması Cruise Automation'a gelecek 12 yıllık dönemde 2,75 milyar ABD Doları değerinde yatırım yapacağını açıkladı. Japon firması Softbank tarafından 2,25 milyar ABD doları yatırım yapılan ve 4 yıl önce kurulan firmanın son değeri 14,6 milyar ABD Dolarına ulaşan firmadan yapılan açıklamaya göre Honda, GM ve Cruise'ın üreteceği insansız araç modelinin gelecek yıl yollarda olması hedeflendi. General Motors tarafından yapılan açıklamada üretimin global pazar için olacağının bilgisi verildi. Cruise AV modeli San Francisco ve Phoenix şehirlerinde mevcut durumda bir mühendis gözetiminde kalabalık sokaklarda test edilirken 4. nesil olacak yeni modelin bir çok ABD şehrinde belirlenen güzergahlarda sürülmeye bekleniyor.

Kaynak: Washington Post

Fitch'ten ABD'ye Uyarı

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, ABD'de vergi kesintileri ve artan harcamalar nedeniyle ülkenin mali açığının yükseldiği uyarısında bulundu.

Fitch Ratings'ten yapılan açıklamada, "Vergi kesintileri ve harcama baskınlarının, mali canlandırmamanın yarattığı artan büyümeyi aşmasından dolayı, ABD federal mali açığı artıyor." ifadelerine yer verildi.

Açıklamada, Eylül ayında sona erecek 2018 mali yılında ABD'nin federal açığının 849 milyar dolar olmasının öngörüldüğüne yer verilirken, bu miktarın ABD'nin gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH) yüzde 4,2'sine denk geldiği kaydedildi.

ABD Başkanı Donald Trump hükümetinin geçen yıl sonunda geçirdiği vergi kesintisi yasasının artan mali açığa ve borca neden olacağına dikkat çekilen açıklamada, ülkede harcamaların da arttığı vurgulandı.

Açıklamada, 2018 mali yılının ilk 11 ayında ABD'nin federal gelirinin ise sadece %1 oranında artarak GSYİH'nın çok altında kaldığının altı çizildi.

Kaynak: Fitch Ratings Reports

ABD'den Çin'e 200 Milyar ABD Doları Değerinde Ek Vergi Açıklaması

Beyaz Saray tarafından 17 Eylül 2018 tarihinde yapılan açıklamada, ABD Başkanı Trump'ın ABD Ticaret Temsilciliği'ne (USTR), Çin'den yapılan 200 milyar ABD Doları değerinde ithalata ilave tarife koyulması talimatını verdiği bilgisi verildi.

Tarifelerin 24 Eylül 2018'de yürürlüğe gireceği ve bu yıl sonuna kadar %10 seviyesinde uygulanacağı, 1 Ocak 2019'da tarifelerin %25'e çıkacağı ifade edildi. Ayrıca, eğer Çin'in, ABD'li çiftçilere veya diğer endüstrilere karşı misilleme yaparsa, üçüncü aşamaya geçileceği ve 267 milyar ABD Doları değerinde ithalata daha ilave tarife uygulanacağı ifade edildi.

ABD Ticaret Temsilciği tarafından da konu ile ilgili bir açıklama yapılmış ve 301'inci madde soruşturmaları neticesinde 10 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 6.031 adetlik tarife listesinden akıllı saatler ve Bluetooth araçları ile tarım, tekstil sektörleri için çeşitli imalat ürünlerinin, bazı sağlık ve güvenlik ürünleri, bisiklet başlıklarları ve araç koltuğu gibi çocuk güvenliğini ilgilendiren 297 adet ürünün çıkarıldığı ve yeni listenin 5.745 farklı ürünü içerdiği bilgisi verildi.

17 Eylül Tarife Listesi:

<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-from-the-president-4/>

Kaynak:<https://ustr.gov/aboutus/policyoffices/pressoffice/pressreleases/2018/september/ustrfinalizes-tariffs-200>

Duyurular

Türkiye-Kanada İş Konseyi 15. Ortak Yıllık Konferansı, 13 Aralık 2018, Toronto, Kanada

Her yıl düzenlenen DEİK/Türkiye-Kanada İş Konseyi (TCBC) ve Kanada-Türkiye İş Konseyi (CTBC) Ortak Yıllık Konferansı'nın 15'inci, 13 Aralık 2018 tarihinde Kanada'nın Toronto şehrinde gerçekleştirilecektir. Konferansa katılmak isteyen üyelerimizin, [katılım formunu](#) doldurmaları rica olunur.

Chicago Boat Show, Sektörel Ticaret Heyeti, 8-11 Ocak 2019, Chicago

Gemi Yat ve Hizmetleri İhracatçıları Birliği tarafından, Amerika'da gerçekleştirilecek olan Chicago Boat Show Fuarı ile eş zamanlı olarak, 8-11 Ocak 2019 tarihleri arasında Chicago'ya Sektörel Ticaret Heyeti düzenlenecektir. Yat sektörüne yönelik planlanacak ticaret heyeti programının, iki ülke arasındaki sektörel iş birliğini güçlendireceği ve Türkiye'de faaliyet göstermeye olan yat ve ekipman ihracatçılarının ürün ve faaliyetlerini Amerika'da tanıtarak ticari ilişkilerin gelişmesine katkı sağlayacağı öngörmektedir. Söz konusu heyet programına katılmak isteyen üyelerimizin kayıt formunu doğru ve eksiksiz olarak doldurarak en geç 17 Eylül 2018 Pazartesi günü mesai bitimine kadar Gemi Yat ve Hizmetleri İhracatçıları Birliği Genel Sekreterliğine (e-posta: gemi@iib.org.tr – faks: 0212 454 05 01) göndermeleri rica olunur.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

İş Konseyi Koordinatörü

Murat Can MENTES

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr